

การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

อาณาจักรสุโขทัยเป็นอาณาจักรของคนไทยที่ได้รับการสถาปนาขึ้นใน พ.ศ. 1792 ก่อนหน้าที่จะมีการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยขึ้นมานั้น สุโขทัยเป็นเมืองเก่าแก่ที่มีความเจริญรุ่งเรืองมาก่อน จากการตีความในศิลาจารึกหลักที่ 2 (วัดศรีชุม) พอจะสรุปความได้ว่า เมืองสุโขทัยแต่เดิมมีผู้นำคนไทยชื่อ พ่อขุนศรีนาคนาถุม เป็นเจ้าเมืองปกครองอยู่ เมื่อพระองค์สิ้นพระชนม์ ขอมสบาดโขลญลำพง ขุนนางขอมได้นำกำลังเข้ายึดกรุงสุโขทัยไว้ได้ เมื่อพวกขอมเริ่มเสื่อมอำนาจลง ในปี พ.ศ. 1780 ได้มีผู้นำ 2 ท่าน คือ พ่อขุนบางกลางหาว และพ่อขุนผาเมือง ซึ่งเป็นผู้นำคนไทยได้ร่วมมือกันรวบรวมกำลังเข้าขับไล่ขอมออกจากดินแดนแถบนี้ และตั้งตนเป็นอิสระ พร้อมกับสถาปนารุงสุโขทัยเป็นราชธานีของอาณาจักรไทย และได้สถาปนาพ่อขุนบางกลางหาวขึ้นเป็นกษัตริย์ปกครองกรุงสุโขทัยทรงพระนามว่า พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ นับเป็นปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์สุโขทัยหรือราชวงศ์พระร่วง นับตั้งแต่ พ.ศ. 1792 เป็นต้นมา

ปัจจัยที่เอื้อต่อการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยเป็นราชธานี มีดังนี้

1. ปัจจัยภายใน ได้แก่ การมีขวัญและกำลังใจของประชาชนเนื่องจากมีผู้นำที่เข้มแข็งและมีความสามารถ การมีนิสัยรักอิสระ ไม่ชอบให้ผู้ใดมากดขี่ข่มเหง บังคับและบ้านเมืองมีความอุดมสมบูรณ์
2. ปัจจัยภายนอก ได้แก่ การเสื่อมอำนาจของขอม หลังจากที่พระเจ้าชัยวรมันที่ 7 สิ้นพระชนม์ลง กษัตริย์องค์ต่อมาไม่สามารถรักษาอำนาจของตนในดินแดนที่ยึดครองมาได้ ทำให้หัวเมืองต่างๆ พากันตั้งตนเป็นอิสระ

อาณาจักรสุโขทัยมีอาณาเขตแผ่ขยายออกไปกว้างขวางมาก ดังปรากฏในศิลาจารึกหลักที่ 1 ดังนี้

ทิศเหนือ ครอบคลุมเมืองแพร่ น่าน พัว จนถึงเมืองหลวงพระบาง

ทิศใต้ ครอบคลุมเมืองคณฑี (กำแพงเพชร) พระบาง (นครสวรรค์) แพรก

(ชัยนาท) สุพรรณบุรี ราชบุรี เพชรบุรี นครศรีธรรมราช จนถึงแหลมมลายู

ทิศตะวันออก ครอบคลุมเมืองสระหลวงสองแคว (พิษณุโลก) ลุมบาจาย (หล่มเก่า) สระ

คา และข้ามฝั่งแม่น้ำโขงไปถึงเมืองเวียงจันทน์และเวียงคำ

ทิศตะวันตก ครอบคลุมเมืองฉอด หงสาวดี จนถึงชายฝั่งทะเลด้านอ่าวเบงกอล

กรุงสุโขทัย มีกษัตริย์ปกครอง 9 พระองค์ ดังนี้

1. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์
2. พ่อขุนบานเมือง
3. พ่อขุนรามคำแหงมหาราช
4. พญาเลอไทย
5. พญาจวนาถม
6. สมเด็จพระมหาธรรมราชาที่ 1 (ลิไทย)
7. สมเด็จพระมหาธรรมราชาที่ 2
8. สมเด็จพระมหาธรรมราชาที่ 3 (ไสลือไทย)
9. สมเด็จพระมหาธรรมราชาที่ 4 (บรมपाल)

คำถามที่ 1 แบบเลือกตอบ (อย่างน้อย 1 คำถาม)

คำถาม จากข้อความข้างต้น ข้อใดไม่ใช่ปัจจัยในการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

1. ขอมยกเมืองให้กับพ่อขุนบางกลางหาวแต่ไม่ยกให้พ่อขุนผาเมือง
2. พ่อขุนบางกลางหาวร่วมกับพ่อขุนผาเมืองขับไล่ขอม
3. ขอมมีอำนาจมากพ่อขุนทั้ง 2 ต้องการให้เมืองสุโขทัยปกครองโดยคนไทย
4. สถาปนาอาณาจักรสุโขทัยโดยพ่อขุนผาเมืองยกเมืองสุโขทัยให้พ่อขุนบางกลางหาว

เฉลย/แนวคำตอบ คำตอบที่ : ขอมยกเมืองให้กับพ่อขุนบางกลางหาวแต่ไม่ยกให้พ่อขุนผาเมือง

กระบวนการอ่าน: **รู้ตำแหน่งของสารสนเทศในการอ่าน**

สถานการณ์: **สาธารณะ (ข้อมูลทางประวัติศาสตร์)**

แหล่งที่มา: **แหล่งข้อมูลเดียว**

รูปแบบของเนื้อเรื่อง: **แบบต่อเนื่อง**

ประเภทของเนื้อเรื่อง: **บอกเล่าอธิบายเหตุผล**

ลักษณะข้อสอบ: **แบบเลือกตอบ**

ความสอดคล้องตัวชี้วัด: **ท 1.1, ม. 1/2: จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน**

คำถามที่ 2 แบบเลือกตอบเชิงซ้อน (อย่างน้อย 1 คำถาม)

คำถาม จากบทความ การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย ข้อความเหล่านี้ เป็นข้อเท็จจริง หรือความคิดเห็น จงเลือกข้อเท็จจริง ความคิดเห็นในแต่ละข้อความ

ข้อความนี้เป็นข้อเท็จจริงหรือความคิดเห็น	ข้อเท็จจริง	ความคิดเห็น
พ่อขุนผาเมืองชักชวนพ่อขุนบางกลางหาวร่วมกันขับไล่ขอมสพาดโขลญลำพง และสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยขึ้น		
พ่อขุนผาเมืองยกเมืองให้พ่อขุนบางกลางหาว เนื่องจากพระองค์ต้องการไปปกครองเมืองรัตตามเดิม		
สถาปนาพ่อขุนบางกลางหาวขึ้นเป็นกษัตริย์ปกครองกรุงสุโขทัยทรงพระนามว่า พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ นับเป็นปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์สุโขทัยหรือราชวงศ์พระร่วง		

เฉลย/แนวคำตอบ คำตอบที่ : ข้อเท็จจริง ความเห็น ข้อเท็จจริง

กระบวนการอ่าน: **การบูรณาการและตีความ**

สถานการณ์: **บริบทการอ่านเพื่อการศึกษา**

แหล่งที่มา: **เนื้อเรื่องเดียว**

รูปแบบของเนื้อเรื่อง: **แบบต่อเนื่อง**

ประเภทของเนื้อเรื่อง: **บอกเล่าอธิบายเหตุผล**

ลักษณะข้อสอบ: **แบบเลือกตอบเชิงซ้อน**

ความสอดคล้องตัวชี้วัด: **ท 1.1, ม. 1/2: จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน**

คำถามที่ 3 แบบเติมคำตอบแบบปิด (อย่างน้อย 1 คำถาม)

คำถาม จงเรียงลำดับเหตุการณ์ ในการสถาปนากรุงสุโขทัยให้ถูกต้อง

ข้อความ	ลำดับเหตุการณ์
สถาปนาพ่อขุนบางกลางหาวขึ้นเป็นกษัตริย์ปกครองกรุงสุโขทัยทรงพระนามว่า พ่อขุนศรีอินทราทิตย์	
พ่อขุนศรีนาวนำถมเป็นเจ้าเมืองปกครองอยู่ เมื่อพระองค์สิ้นพระชนม์ ขอมสบาดโขลญลำพง ขุนนางขอมได้นำกำลังเข้ายึดกรุงสุโขทัยไว้ได้	
สุโขทัยเป็นเมืองเก่าแก่ที่มีความเจริญรุ่งเรืองมาก่อน จากการตีความในศิลาจารึกหลักที่ 2 (วัดศรีชุม)	
พ่อขุนผาเมืองชักชวนพ่อขุนบางกลางหาวร่วมกันขับไล่ขอมสบาดโขลญลำพง และสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยขึ้น	

เฉลย/แนวคำตอบ คำตอบที่ : 4 2 1 3

กระบวนการอ่าน: การบูรณาการและตีความ

สถานการณ์: บริบทการอ่านเพื่อการศึกษา

แหล่งที่มา: เนื้อเรื่องเดียว

รูปแบบของเนื้อเรื่อง: แบบต่อเนื่อง

ประเภทของเนื้อเรื่อง: บอกเล่าอธิบายเหตุผล

ลักษณะข้อสอบ: เติมคำตอบ

ความสอดคล้องตัวชี้วัด: ท 1.1, ม. 1/2: จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

คำถามที่ 4 แบบเติมคำตอบแบบเปิด (อย่างน้อย 1 คำถาม)

คำถาม เหตุใด จึงมีการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

เฉลย/แนวคำตอบ คำตอบที่ : เนื่องจากขอมเข้ามาปกครองเมืองสุโขทัยหลังจากที่ พ่อขุนศรีนาวนำถม สิ้นพระชนม์ ทำให้คนไทยถูกปกครองโดยขอม

การขับไล่ขอมออกไปจะทำให้คนไทยปกครองเมืองสุโขทัยเช่นเดิมและมีการสถาปนาอาณาจักรที่เป็น ปึกแผ่น ทำให้ชาวเมืองอยู่เย็นเป็นสุข

กระบวนการอ่าน: การบูรณาการและตีความ

สถานการณ์: บริบทการอ่านเพื่อการศึกษา

แหล่งที่มา: เนื้อเรื่องเดียว

รูปแบบของเนื้อเรื่อง: แบบต่อเนื่อง

ประเภทของเนื้อเรื่อง: บอกเล่าอธิบายเหตุผล

ลักษณะข้อสอบ: เติมคำตอบตอบเชิงซ้อน

ความสอดคล้องตัวชี้วัด: ท 1.1, ม. 1/2: จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

คำถามที่ 5 แบบเติมคำตอบแบบอิสระ (อย่างน้อย 1 คำถาม)

คำถาม นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ กับการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย โดยมีคนไทยปกครอง จงอธิบาย ด้วยทัศนะของนักเรียนเอง

เฉลย/แนวคำตอบ คำตอบที่ : เห็นด้วยอย่างยิ่งเนื่อง จากเมืองสุโขทัยแต่เดิมและหลังสิ้นผู้ปกครอง อยู่ ภายใต้อำนาจของขอม จึงทำให้ผู้นำคนไทย ได้ร่วมมือกันขับไล่ขอมและสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยโดยมี คนไทยปกครองกันเอง อิสระต่อการปกครองของขอมทำให้ประชาชนมีความสุข ในการทำกิจกรรมต่างๆไม่ว่า จะการการศาสนา การค้า เป็นต้น

กระบวนการอ่าน: การบูรณาการและตีความ

สถานการณ์: บริบทการอ่านเพื่อการศึกษา

แหล่งที่มา: เนื้อเรื่องเดียว

รูปแบบของเนื้อเรื่อง: แบบต่อเนื่อง

ประเภทของเนื้อเรื่อง: บอกเล่าอธิบายเหตุผล

ลักษณะข้อสอบ: เติมคำตอบ

ความสอดคล้องตัวชี้วัด: ท 1.1, ม. 1/2: จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน